

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

Factors Affecting Natural Resources and Environment Development
Salaya Subdistrict, Phutthamonthon District Nakhon Pathom Province

สุวิน ศรีเมือง¹ และ เทวิช พฤกษ์ปิติ²

มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์^{1,2}

Suwin Srimauang¹ and Tewit Pruekpiti²

Southeast Asia University^{1,2}

Corresponding Author, Email: suwins@sau.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และ 2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม การวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 คน สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนามากในเพศหญิง (52.26) สถานภาพสมรส (27.73) รายได้ต่อเดือนระหว่าง 9,001-12,000 บาท (22.13) ช่วงอายุ 18-30 ปี (21.33) อาชีพรับจ้าง (19.47) การศึกษามัธยม (18.67)

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ด้านการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ ($\bar{x}$ =4.11) ด้านกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ($\bar{x}$ =4.07)

* ได้รับบทความ: 7 มีนาคม 2566; แก้ไขบทความ: 22 มิถุนายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 25 มิถุนายน 2566

ด้านการใช้ประโยชน์ที่สาธารณะ ($\bar{x} = 3.85$) ด้านมลภาวะสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.81$) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{x} = 3.56$) สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน วิเคราะห์อธิบายเชิงพรรณนามีการเสนอแนวทางองค์กรท้องถิ่นควรกำหนดเป็นนโยบายการจัดงบประมาณและกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การพัฒนา; ทรัพยากรธรรมชาติ; จังหวัดนครปฐม

Abstract

The objectives of this research were: 1. To study the level of factors affecting the development of natural resources and environment in Salaya Subdistrict, Phutthamonthon District. Nakhon Pathom Province and 2. To study guidelines for natural resource and environmental development in Salaya Subdistrict, Phutthamonthon District Nakhon Pathom Province Survey research used a questionnaire with a sample of 370 people, statistics used percentage, mean, standard deviation, t-test and descriptive statistics.

The research findings were as follows:

1. Study the level of factors affecting the development of natural resources and the environment in Salaya Subdistrict, Phutthamonthon District. Nakhon Pathom Province Factors most affecting development in females (52.26) Marital status (27.73) Monthly income between 9,001-12,000 baht (22.13) Age range 18-30 years old (21.33) Self-employed (19.47) Secondary education (18.67).

2. Study the approaches for natural resource and environmental development in Salaya Sub-district, Phutthamonthon District. Nakhon Pathom Province preservation of public space ($\bar{x} = 4.011$), community development activities ($\bar{x} = 4.07$), public utilization ($\bar{x} = 3.85$), environmental pollution ($\bar{x} = 3.081$), participation of The people ($\bar{x} = 3.56$)) interviewed 10 community leaders. Descriptive analysis. Guidelines for local organizations should be formulated as budgeting policies and activities for continuous natural resource and environmental development.

Keywords: Development; Natural Resources; Nakhon Pathom Province

บทนำ

กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) พลิกโฉมประเทศไทยสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน (Transformation to HI-Value and Sustainable Thailand) ให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ เหมาะสมเป็นพื้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ที่ผ่านมาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปในมิติของการผลิตและการบริโภคก่อให้เกิดของเสียและมลพิษในระบบนิเวศมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง โดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมุ่งเน้นดำเนินการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสืบทอดคนรุ่นใหม่ การฟื้นฟูและสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นใหม่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับระบบนิเวศ และยกระดับกระบวนการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผู้วิจัยเกิดความสนใจศึกษาพื้นที่ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมายถึงการรักษาสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวเราให้ธรรมชาติคงสภาพมิให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสูญเสียและการทำลาย ตำบลศาลายามีประวัติความเป็นมายาวนาน

ภาพที่ 1 คลองศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระยาทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดี (ข้า บุนนาค) ขุดคลองมหาสวัสดิ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2403 เป็นเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินไปพระปฐมเจดีย์และเป็นคลองเปิด พระเจ้าลูกยาเธอทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างศาลาริมคลองทุกระยะ 4 กิโลเมตร ซึ่งต่อมาเรียกชื่อต่างออกไป อาทิ ศาลาธรรมสพน์ กล่าวกันว่าเป็นศาลาที่ตั้งศพเพื่อทำพิธีฌาปนกิจ ปัจจุบันเป็นศาลาที่จารึกเอาไว้ให้จดจำ จึงเกิดเป็นตำบลศาลายา พื้นที่ส่วนใหญ่

เป็นที่ราบลุ่ม อากาศร้อนชื้น แหล่งน้ำธรรมชาติและลำคลอง 9 คลอง สภาพดินเป็นดินเหนียวอุ้มน้ำได้ดี เหมาะสมทำการเกษตร ทำไร่ ทำนา ทำสวนผลไม้ ไม้ดอก ไม้ประดับ เพาะกล้าพันธุ์ไม้ มี 5 หมู่บ้าน

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานตำบลศาลายา

ชื่อหมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม/คน	ค่าแปรปรวน/คน
หมู่ 1 บ้านวัดสุวรรณ	1,394	1,713	3,107	103
หมู่ 2 บ้านคลองโยง	1,437	1,624	3,061	101
หมู่ 3 บ้านหนองแค	310	343	635	23
หมู่ 4 บ้านตาปิน	256	253	209	9
หมู่ 5 บ้านศาลวัน	1,816	2,221	4,037	134
ข้อมูลรวม	5,213	6,154	11,367	370

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการใช้พื้นที่ในท้องถิ่นจึงต้องการทราบปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยลักษณะวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก (Deep Interview)

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประชาชนที่พักในพื้นที่ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 370 คน มาจากประชาชนทั้งหมดมีจำนวน 11,367 คน ใช้ตาราง Krejcie & Morgan (Robert V. Krejcie and Earule W.Morgan. Educational and Psychological Measurement, 1970 : 607-610)

ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กลุ่มตัวอย่าง เลือกประชาชนตำบลคลองโยง อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เลือกผู้นำชุมชนแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

3. การสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม (Questionnaires) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ นิยามศัพท์เฉพาะด้าน คำถามครอบคลุม แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ในปัจจุบัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เสนอแนวทางการพัฒนา กำหนด 5 ด้าน คือ ด้านการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ ด้านกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ด้านการใช้ประโยชน์ที่สาธารณะ ด้านมลภาวะสิ่งแวดล้อม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนใช้รูปแบบให้ตอบข้อมูลแบบตอบสองคู่ (Dual-Response Format) แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดเสนอแนะในเรื่องปัญหา อุปสรรค และข้อเสนออื่น ๆ แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

4. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องครอบคลุมของเนื้อหาและความชัดเจนของค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index : IOC) เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปพบว่าข้อคำถามมีค่าระหว่าง 0.66-1.00

5. การทดสอบแบบสอบถาม (Try-Out) กับหมู่บ้านใกล้เคียง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ผลที่ได้เท่ากับ 0.73

6. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ในเดือนมกราคม พ.ศ.2564 ถึงเดือนตุลาคม 2565 ผู้วิจัยลงพื้นที่แจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองได้ครบเต็มจำนวน

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 การวิเคราะห์ข้อมูลมีการตรวจสอบความสมบูรณ์ กำหนดรหัส กรอกข้อมูลรหัส ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ พร้อมวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ส่วนข้อมูลการสัมภาษณ์ใช้วิเคราะห์เชิงบรรยาย

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อคำถามปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จำนวน 5 ด้าน ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความสำคัญ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดเสนอแนะในเรื่องปัญหา อุปสรรค และข้อเสนออื่น ๆ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วจัดหมวดหมู่

7.2 การสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหา (Content analysis) นำเสนอด้วยวิธีพรรณนา ดังภาพที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์บางส่วน

ภาพที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

1. พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ข้อมูลส่วนบุคคลมีจำนวนมากในเพศหญิง (52.26) สถานภาพสมรส (27.73) รายได้ต่อเดือนระหว่าง 9,001-12,000 บาท (22.13) ช่วงอายุ 18-30 ปี (21.33) อาชีพรับจ้าง (19.47) ระดับการศึกษามัธยมศึกษา (18.67)

2. พบว่าเสนอแนวทางการทำนุบำรุงพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ปัจจัยการพัฒนา	$\bar{x}$	S.D.	จัดลำดับ
ด้านการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ	4.11	0.56	1
ด้านกิจกรรมการพัฒนาชุมชน	4.07	0.58	2
ด้านการใช้ประโยชน์ที่สาธารณะ	3.85	0.55	3
ด้านมลภาวะสิ่งแวดล้อม	3.81	0.53	4
ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน	3.56	0.50	5
รวม	3.88	0.56	

สรุปจากตารางพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครพนม ภาพรวมปัจจัยการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะ ด้านกิจกรรมการพัฒนาชุมชน ด้านการใช้ประโยชน์ที่สาธารณะ ด้านมลภาวะสิ่งแวดล้อม และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครพนม มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครพนม พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวัชรพงศ์ กิตติเจริญวิทย์ (2554 : 82) ได้ศึกษาจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของผู้ถือครองที่ดินในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และมีความแตกต่างกันด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครพนม พบว่าสอดคล้องกับ เสาวรส เนินริมหนอง (2555 : 112) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์อำเภอลแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอลแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับมากรองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรม อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก และลำดับสุดท้ายคือด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครพนม พบว่าสอดคล้องกับ กิตติพล แต่งผิว และ จินตนา อมรสงวนสิน (2558 : 1-15) ปัจจัยที่มีผลต่อจิตอาสาของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนตำบลมะขามอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ลักษณะจิตอาสาด้านจิตสำนึกสาธารณะเป็นลำดับ 1

4. การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวน 10 คน ให้ข้อเสนอแนะทางปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครพนม พบว่าสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่านในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม ไม่ช่วยกันดูแลเรื่องของผักตบชวาเป็นหลัก เสนอเรื่องการท่องเที่ยวชุมชน ตลาดน้ำชุมชน ผู้นำชุมชนยังคงเป็นผู้สูงวัยมากกว่าเยาวชนรุ่นใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานท้องถิ่นควรคำนึงถึงของเสียและสิ่งปฏิกูลลงในลำคลองและตามถนน คัดแยกขยะ ก่อนทิ้งและการส่งเสริมร่วมกันการทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะในชุมชนควรลดใช้ถุงพลาสติก เปลี่ยนมาใช้ถุงผ้าแทน
2. การอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาทุกระบวนการ รวมถึงการตรวจสอบโครงการ ฯ งบประมาณในการพัฒนาสถานที่ และสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนและชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

วิเคราะห์ ประชากรประเทศไทย ทั้งหมด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565 ประชากรในจังหวัดนครปฐม ทั้งหมดมีจำนวน 442,350 คน แยกเป็นเพศชาย 479,411 คน เพศหญิง 921,882 คน ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม พบว่าเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย (ชาย 5,213 คน หญิง 6,154 คน)

มิติการปรับเปลี่ยนการเป็นผู้นำหรือผู้ตาม ในขณะที่ เพศหญิงมีความเข้มแข็งด้านศักยภาพความคิด การแสดงออก มีจำนวนมากในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เพศหญิงวัยรุ่นมีความคิดดูแลรักษาพื้นที่สาธารณะมาเป็นลำดับ 1 ส่งผลต่อองค์ความรู้ใหม่เรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing) และการทำ Power Full Learning เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพล แต่งผิวและคณะ. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อจิตอาสาของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. *วารสารวิจัยร่วมไพพรรณี*, 9(3), 5-15.
- เสาวรส เนินริมหนอง. (2555). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชพงศ์ กิตติเจริญวิทย์. (2554). จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติของผู้ถือครองที่ดินในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ดอยสุเทพ - ปุย. (การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Krejcie. R. V. & Morgan. D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.